

A. Peelland " 77/1

Helmond's Heemkroniek

Heemkundekring "Peelland"

**EIGENDOM
HEEMKUNDEKRING
HELMOND-PEELLAND**

Maart, 1977

Drie-maandelijks tijdschrift

van

Heemkundekring "Peelland"

Sekretariaat

Ruusbroeclaan 50, Helmond.

Hier ligt het eerste nummer van de jaargang 1977 voor U.

Broeder P. v.d. Ven zet zijn overzicht van de drinkwatervoorziening in Helmond voort.

Zijn gegevens put hij uit de notulen van de gemeenteraad, die op het gemeentearchief berusten.

Ieder kan, van al het archief-, documentatie-, kaarten- en fotomateriaal, dat in het voormalig Nederlands Hervormde Kerk(je) berust, kennis nemen.

Broeder Van de Ven maakt het ons gemakkelijk.

Hij bewerkt en "vertaalt" de gegevens, zodat het voor ons een prettig leesbaar en interessant verhaal wordt.

Ons medelid R. Jacobs gunt ons een blik in het kerkelijk leven van 1748: een momentopname.

Wij zouden het op prijs stellen, wanneer meer van dergelijke opnamen zouden kunnen worden gemaakt.

Zoals steeds, vragen wij nu ook: doet U ook mee om dit blad tot ons aller blad te maken?

Het bestuur.

Vervolg van: STADSPOMP TOT WATERLEIDING.

Nadat we in het vorige nummer gezien hebben, dat de executeurs testamentair zich "stiptelijk zullen houden" aan de bepalingen van het testament, van wijlen Mevr. de wed. C. van der Heijden, gaan we nu verder met het verhaal.

De pompen moeten dus geplaatst worden in de Bindersestraat op bepaald aangewezen punten die in de vorige aflevering al genoemd zijn, en mogen nooit worden afgebroken.

Burgemeester en Wethouders vinden al deze contitiën zo bezwaarlijk, dat ze adviseren bij een concept-besluit om van het besproken legaat geen gebruik te maken. In dat besluit wordt o.a. overwogen dat op de Markt en in de Bindersestraat reeds drie pompen zijn, zodat er in deze straat helemaal geen behoefte is, om daar nog twee pompen aan toe te voegen. Prinzen kan met het voorstel van B. en W. niet meegaan. "Hij acht het eene behoefte voor Helmond om zoveel mogelijk goed drinkwater beschikbaar te stellen; omdat daar vooral in de zomermaanden groote behoefte aan is vooral onder het werkvolk.

Hij vindt de gestelde conditiën niet zo bezwarend, en zou ze al niet minder streng kunnen stellen, wanneer een goede pomp verlangd wordt.

Het enige waar het op aankomt is goed werk te leveren en het zou voor de gemeente ook zeer wenselijk zijn. Zo'n paar modelpompen die steeds voldoende en goed water geven, trekken spreker wel aan en het zou helemaal niet erg zijn, indien de gemeente er nog wat bij moest leggen om ze te verkrijgen.

Hij zou het legaat vooreerst nog niet weigeren." Pistorius acht het nooit afbreken zeer bezwaarlijk, en zegt dan ook: "Het kan gebeuren dat door het verbreeden of verleggen der bestrating de pompen dan teveel zouden hinderen, misschien wel zo erg, dat het werk daardoor onmogelijk gemaakt zou worden.

Mochten de pompen op een andere plaats geslagen worden o zou spreker het legaat dankbaar aanvaarden".

Bogaers zou de gelegenheid voor het verkrijgen van goed drinkwater niet al te licht nemen.

"Wij hebben thans wel pompen, maar de vraag is geven die water en voldoende water ? .

Aan de andere zijde van het kanaal waar geen enkele stadspomp en bijna nergens goed water te krijgen is, heeft men daarvan in de afgelopen zomer veel last ondervonden.

Voor het werkvolk van zijn eigen fabriek alsook voor die van Begeman en Carp moest dagelijks met een karretje naar de stad gegaan worden om drinkwater te halen.

Daarbij kwam nog dat het geruime tijd geweest is dat er geen enkele stadspomp was die goed drinkwater gaf, zodat men naar particulieren moest gaan om water te vragen.

Dit is abnormaal, iets wat toch niet mag voorkomen.

Nu er de kans is om goed drinkwater te krijgen moest men dat met twee handen aangrijpen".

De voorzitter moest hierbij opmerken, dat Bogaers door zijn knecht bedrogen is, als hij verteld heeft: "dat er in den laatsten zomer gedurende geruimen tijd geen stadspomp was die water gaf.

Twee pompen hebben steeds water gegeven, mits ze niet totaal waren leeg gepompt omdat er zoveel ineens van gevraagd werd".

Wel moest men iedere dag de pompen enige uren van kluisters voorzien om ze de tijd te geven voor nieuwe aanvoer, daar de vraag groter was dan het aanbod.

Dan gaat de voorzitter verder om aan zijn ergernis lucht te geven: "Het is intussen wel gebleken dat het moeilijk is om op dit punt inde Helmondse behoeften te voorzien, vooral omdat het volk eigenaardige begrippen heeft.

Op het Binderseind is een nieuwe pomp geslagen die overvloedig water geeft, en water dat scheikundig

onderzocht en goedgekeurd is.

Het volk is er echter niet van gediend, en wil het niet omdat het ijzerhoudend is.

Wel vragen ze de gesloten pomp terug, nabij Diana, waarvoor het water als schadelijk voor de gezondheid is afgekeurd".

Prinzen meent nogmaals een paar woorden te moeten zeggen: "Vooreerst acht spreker het niet waarschijnlijk dat de pompen in de Bindersestraat in de naaste toekomst zullen moeten worden opgeruimd.

Het is de breedste straat van de stad, nog onlangs vernieuwd, en mocht latere afbraak ooit nodig worden dan moeten zij, die dan leven daar maar voor zorgen.

Hij stelt buitengewoon veel prijs op goed drinkwater en het blijkt toch uit de discussie dat daaraan een grote behoefte is".

Pistorius zegt daarop: "Wanneer men het legaat aannemt, moet men ook de wil hebben om de voorwaarden te vervullen. Ik heb een open oog voor goed en voldoende drinkwater, omdat het van groot volksbelang is, daarom zou ik het legaat ook nog niet direct verwerpen, maar het nog even aanhouden om eens goed na te denken of er een oplossing te vinden is".

Voorzitter wenst de vergadering te verdagen.

Hij zal met de Wethouder en de gemeente Architect overleggen, zonodig alvast tekeningen en bestek laten maken en deze aan de executeurs voorleggen.

Naar aanleiding van het behandelde in de vorige vergadering deelt de voorzitter in de vergadering van 10 december mede, dat door de gemeente architect een begroting is gemaakt (indien het legaat door zou gaan) van de twee nieuwe pompen, alsmede tekeningen daarvan.

Het zal ongeveer Fl. 500,-- per pomp gaan kosten.

B. en W. hebben bij de executeurs een bespreking aangevraagd, waarop echter geantwoord werd, dat zij zich moesten wenden tot de Heer Rovers, notaris te Asten, die door hen gemachtigd was.

Daarop is aan de Heer Rovers geschreven, die ook nog monde-

ling contact met B en W. gehad heeft, maar daar duidelijk stelde geen afdoend antwoord te kunnen geven alvorens zijn lastgevers gesproken te hebben. Nadat dit alles door de voorzitter aan de vergadering kenbaar gemaakt is vraagt en verkrijgt de Heer Coovels het woord.

"Coovels acht aanneming van het legaat van Mevr. de Wed. van der Heijden besproken niet wenselijk om verschillende redenen.

Vooreerst de aanwijziging om een plaats die niet de gewenste is, ten tweede de zware eisen die gesteld worden en ten derde de voorwaarde dat zij niet mogen worden afgebroken.

Wanneer de Raad van oordeel is dat er gebrek is aan goed drinkwater, dan zal spreker graag meewerken om daarin verbetering te brengen en bv. de nodige sommen uittrekken voor het slaan van drie pompen, een op het Binderseind, een op den Heuvel en een over de Zuidwillemsvaart, op de Steenweg.

Spreker heeft het oog op een voorstel dat aan Raymakers is gedaan, om nl. een pomp te leveren voor Fl. 300.-- die voldoende en goed water geeft en waarvoor niets behoeft te worden betaald, indien aan die eisen niet wordt voldaan.

Hij acht deze proef voor de gemeente zeer aannemelijk". De Heer Prinzen wil niets afkeuren als men van plan is om in de gemeente waar het nodig is, pompen worden gemaakt voor het verkrijgen van drinkwater.

Hij zal dit zelfs nog graag ondersteunen maar (en dan komt het) "Door het legaat, is de gemeente echter in de gelegenheid om gratis twee pompen te krijgen en van dit aanbod wenst hij gebruik te maken".

Het bezwaar dat ze niet mogen worden afgebroken, wordt zijns inziens veel te breed uitgemeten.

De kans daarvoor is gering, geen tiende kans.

Raymakers voelt zich verplicht enige toelichting te geven i.v.m. de pompen, nu Coovels zijn naam genoemd heeft.

"Het bedoeld voorstel is gedaan door Johan Emans en

betrof het slaan van een pomp op zijn fabrieksterrein. Het gold een nieuwe methode door hem toegepast in Blankenberge, waar pompen geslagen zijn tot een diepte van 160 à 180 meter.

Spreker heeft echter geen machtiging om het voorstel, dat hem is gedaan, ook voor de gemeente geldig te verklaren, maar twijfelt niet of bij Emans bezwaar zal bestaan". Ook Raymakers is tegen het aannemen van het legaat, en wel om de volgende redenen: Als de pompen nooit mogen worden afgebroken, blijft de gemeente met het onderhoud zitten, ook wanneer er een drinkwaterleiding komt.

Dat deze er komt, acht Raymakers zeker, wellicht zelfs binnen korte termijn.

"Thans ziet men de oprichting geschieden, de ene gemeente na de andere, waaronder reeds plaatsen die niet groter dan Helmond zijn.

Dit komt t.z.t. ook hier en dan zijn alle pompen overbodig". Hij stelt dan ook voor om geen noemenswaardige kosten te maken voor pompen waarvan het vooruitzicht is, dat zij weldra niet meer nodig zijn.

Prinzen die niet afwijkt van zijn besluit merkt op:

"dat wanneer de pompen nutteloos zouden worden, de gemeente volstaan kan met de Fl. 1000,= terug te geven die zij genoten heeft, zodat zij dan nog niets toegeeft".

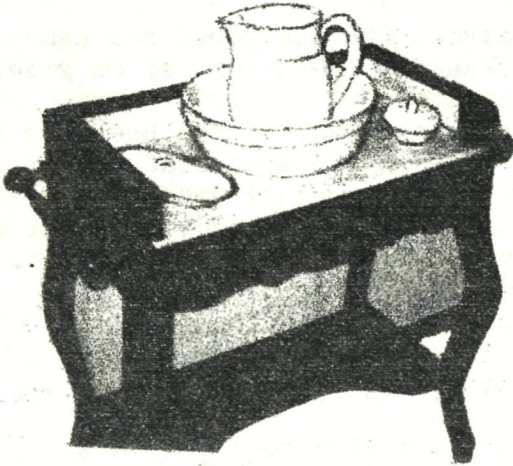
Pistorius vindt dat niet juist, want als de gemeente die duizend gulden terug geeft, en de pompen afbreekt, houdt zij alleen maar puin over van die duizend gulden.

Zo gaan de discussies maar verder tot eindelijk Dijkhoff zegt: "Dat de gemeente in geen geval kan verplicht worden om de testamentaire beschikking letterlijk op te volgen. Wanneer het gemeentebestuur de pompen af laat breken, pleegt het wel ene. onrechtmatige daad, maar die lost zich, overeenkomstig het burgerlijk recht op, in vergoeding van kosten, schade en interesten, in casu de teruggaaf van de duizend gulden.

Meer kan niet gevorderd worden".

Voorzitter die ook van het plan Emans gehoord heeft, heeft het plan eens met Emans te gaan praten.

Mocht dit gesprek positief uitvallen, dan wilde hij de gemeenteraad voorstellen om althans met een pomp proef te nemen.

Bogaers zou graag zien dat men dan die proef zou nemen aan de overzijde van het kanaal omdat daar wel de grootste behoefte bestaat aan drinkwater.

Hierop brengt Jhr. Wesselman naar voren, het heel erg vreemd te vinden dat door de uitbreiding, die de stad momenteel overal ondergaat (door het bouwen van arbeiderswoningen) bijna nergens voor drinkwater wordt gezorgd, dit laat men rustig aan de gemeente over, wat hij niet juist vindt. Ook moet men de executeurs, volgens hem, vragen of de mogelijkheid bestaat de pompen te mogen afbreken als er waterleiding komt, om op diezelfde plaats twee kranen te plaatsen waardoor de bevolking toch gratis water zou kunnen krijgen.

Voorzitter, schijnbaar de discussies moe, zegt dat hij momenteel geen beslissing af wil dwingen over het bewuste legaat, maar eerst eens het antwoord van de notaris af wil wachten.

Op 28 november 1887 komt er een schrijven binnen van J. de Boer uit 's Hertogenbosch, aannemer, voor het leveren en leggen van hoofd en dienstbuizen voor gas en waterleiding.

Dit is het eerste officiële schrijven over de komende waterleiding.

Hij vraagt aan de burgemeester de volgende inlichtingen: "Of de burgemeester genegen is concessie te verlenen voor het aanleggen en exploiteren ener drinkwaterleiding. Of het gemeentebestuur zelf deze werken wil laten aanleggen en exploiteren, of dat zij met adressant een overeenkomst wil sluiten voor een volledig technisch plan. Hij heeft al in zeven gemeenten van het land waterleidingen aangelegd en geëxploiteerd.

Hij is met alle bijzonderheden van dit werk bekend".

Men zal adressant op de hoogte stellen dat het drinkwater in onze gemeente over het algemeen veel te wensen overlaat en hem vragen de zaak mondeling te komen toelichten.

En hiermee zijn dan de eerste stappen gezet, voor de waterleiding in Helmond.

De eerste vergadering in het nieuwe jaar 1888 gaat voornamelijk over al of niet aannemen van het veel besproken legaat.

De eisen die de executeurs stellen zijn niet mis, kort samen gevat komen ze hier op neer:

Men mag van de oude putten geen gebruik maken, er moeten nieuwe geslagen worden.

De pompen moeten komen waar de oude gestaan hebben.

De pomp mag dienstbaar gemaakt worden aan de verlichting, mits de gasleiding geen nadelige invloed uitoefent op het drinkwater.

De pompen moeten vorstvrij gehouden worden.

Het is uitdrukkelijk verboden de pompen af te breken.

Men ziet wel dat de heren Van Vlissingen en Ramaer zich stipt houden aan de afspraken die in het testament voorkomen.

Bij het eerste punt vraagt men zich af welke eisen de executeurs aan het water zullen stellen.

Het is bekend dat een chemisch onderzoek van het water van alle pompen in de stad tot resultaat heeft gehad, dat geen enkele, volgens deskundigen, goed water gaf, wel bruikbaar water, niet schadelijk enz...

De heren kunnen wel zulke hoge eisen gaan stellen maar daaraan is niet te beantwoorden.

Dijkhoff acht aanneming van het legaat in deze vorm onaanvaardbaar.

Nog afgezien van het feit of de uitvoerders van het testament wel het recht hebben het water te beoordelen.

Prinzen dacht, als de gemeente op de aangewezen plaatsen voor behoorlijk drinkwater zorgt, er niet meer gevorderd kan worden.

Raymakers is het hier niet mee eens: "Het gaat niet om monumentale pompen, maar om goed en bruikbaar

drinkwater".

Coovels en Pistorius/^{zien}alleen niet in, het niet mogen afbreken van de pompen, bezwaar om het legaat aan te nemen. Prinzen geeft de moed niet op, en waagt nog een laatste poging, en zegt o.a. "Ik weet niet of er veel leden zo over denken, maar hij zou het uiterste willen beproeven om gratis twee nieuwe pompen te krijgen.

Zelf bouwen, zoals Coovels zegt, kan natuurlijk altijd, maar nu is er gelegenheid twee (monumenten) pompen cadeau te krijgen".

De voorzitter geeft te kennen, dat er van gemeente-wegen gedaan is wat er gedaan moest worden om tot een goede oplossing te komen, maar is tot de conclusie gekomen, dat noch de heren executeurs, noch de notaris het gewenste antwoord geven.

Burgemeester en Wethouders zijn dan ook onder deze omstandigheden tegen aanneming en wensen dit voorstel in stemming te brengen.

Bogaer's wil, zoals de zaken nu staan, tegen stemmen.

Prinzen daarentegen, stelt voor, eerst in stemming te brengen: "Dat het water van de Bindersestraat, waar de pompen gesticht moeten worden, aan een chemisch onderzoek zal worden onderworpen en daarna ter beoordeling gezonden zal worden aan de heren executeuren, en dat bovendien een rechtskundig advies zal worden ingenomen in hoever volgens testament, executeuren bevoegdheid hebben om eisen te stellen ten aanzien van het drinkwater".

Dit voorstel van de heer Prinzen wordt verworpen met 7 tegen 4 stemmen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt daarna besloten overeenkomstig het voorstel van B. en W. om het legaat, besproken door Mevr. de wed. van der Heijden, niet aan te nemen. En daarmee is deze kwestie van de baan.

Prinzen heeft behoefte, na afloop dezer stemming, een woord van hulde te brengen aan Mevr. de wed. van der Heijden voor haar goede bedoeling.

"Had de testatrice kunnen voorzien dat de Raad zulke overwegende bezwaren zou hebben, voorzeker had zij haar be-

schikking anders ingekleed.

In ieder geval heeft zij gemeend door het legaat een weldaad te bewijzen, vooral aan de arme mensen, die zij ook gedurende haar leven een warm hart toedroeg, evenals zij steeds bereid was om te steunen, wanneer een beroep op hare weldadigheid werd gedaan".

In dezelfde vergadering zegt de voorzitter naar aanleiding van het schrijven van J. de Boer, ook nog informaties ingewonnen te hebben bij J.A. de Veer, architect te Amsterdam, en van de gemeentebesturen van Zaandam en Roosendaal.

Over deze gegevens zullen de raadsleden een goede studie moeten maken, leest U maar:

"De voorzitter geeft in overweging om deze stukken, bij ieder der Raadsleden, voor drie dagen te laten circuleren, teneinde ze de gelegenheid te geven, deze stukken goed te bestuderen, om straks met kennis van zaken deel te kunnen nemen aan de vergaderingen".

In de vergadering van 11 februari 1888 is er een schrijven en een fles gezuiverd water, genomen uit het kanaal tussen de sluizen 9 en 10, van de heer Fr. Adolf van Seters binnengekomen.

Deze architect ingenieur schrijft hierbij:

"Dat zij van het water uit het kanaal, volgens hun filtersysteem, aan de stad goed drinkwater kunnen leveren".

Ook dit schrijven zal aan de Raadsleden ter hand gesteld worden, om spoedig te kunnen beantwoorden. De Raad inziende, dat het van het grootste gewicht is, snel van een en ander werk te maken, heeft de heer Seters gevraagd, zo spoedig mogelijk meer inlichtingen te verschaffen.

In de vergadering van 14 maart 1888 kon de voorzitter dan ook mededeling doen, dat hij een uitvoerig antwoord van de heer Seters ontvangen had.

Naar aanleiding van dit schrijven zegt de voorzitter: "Dat nu de tijd gekomen is voor het benoemen eener commissie uit den Raad, om een onderzoek in te stellen omtrent alles wat op waterleiding betrekking heeft en die daarna aan den Raad rapport zal uitbrengen".

Hierna werd tot stemmen overgegaan.

De volgende heren werden gekozen: G. Coovels, K. Raymakers P. Bogaer s.

Daar deze drie met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen waren, vormden zij met de burgemeester, die van rechtswege voorzitter is, de commissie van de drinkwaterleiding.

In de vergadering van 12 april 1888 werd besloten, de noodzakelijke uitgaven, die vanwege het onderzoek voor goed drinkwater nodig zijn, te verhogen met Fl. 50.-- dit bedrag komt nu op Fl. 100.--

Nu horen we bijna een jaar niets meer over pomp of waterleiding.

Is dit de stilte die misschien de storm vooraf gaat ?.

Of zijn de vroede vaders volop met de studie bezig over de verschillende projecten die aangaande dit onderwerp zijn binnen gekomen ?.

We zullen zien.

Voor de heer Prinzen, die het allemaal veel te langzaam vindt gaan, is er reden genoeg om in de vergadering van 23 maart 1888 naar de resultaten van de waterleiding te vragen.

"Is er al een plan ontworpen, kan de commissie dien-aangaande al plannen op tafel leggen ?".

Coovels zegt hierop: "Dat het hoofdbezwaar voor de commissie bestaat in de onzekerheid of er voldoende deelneming zal komen.

Als minimum is nodig een verbruik van 6000 m³ per dag ad 5 cents.

Bij die omzet zou de gemeente voordeliger zelf kunnen exploiteren, dan dat concessie aan een Maatschappij werd gegeven op de aangeboden conditiën".

Prinzen acht het nodig dat er nu met de industriëlen contact wordt opgenomen of er kans van slagen is. Coovels antwoordde: "Dat de commissie een begroting van de kosten heeft gereed gemaakt en ook een schema van exploitatie".

Voorzitter zal de commissie nog eens samen roepen en de afwikkeling van deze zaken zoveel mogelijk bevorderen.

Op 3 augustus komt er een schrijven van de heren Van Wijk, Van Hoogendijk en F. Keuller, naar aanleiding van gesprekken die waarschijnlijk onofficieel gehouden zijn (staan niet in de Raadsnotulen) aangaande de waterleiding.

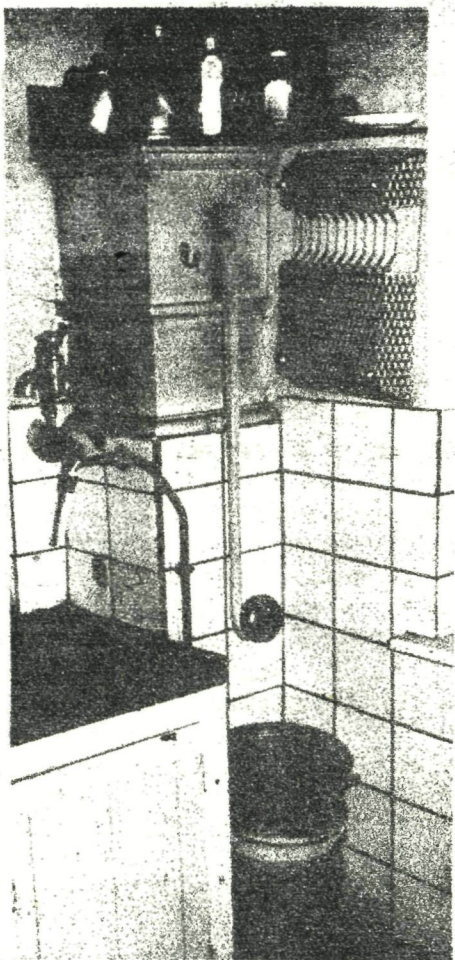
Zij omschrijven het als volgt: "Voor een bedrag van hoogstens 1500 gulden bieden die heren aan, uit te voeren: De boringen, onderzoekingen, waterpassingen, opmerkingen en analyses die nodig zijn om in de omgeving van deze gemeente ene plaats op te sporen die geschikt is voor een waterleiding met pompstation en waar dus voor de gemeente Helmond zou te verkrijgen zijn, dat, kwaliteit en kwantiteit betreft, bevredigend en voldoende kan worden geacht. De commissie zal steeds aanwezig zijn bij de boringen om de resultaten in oenschouw te nemen.

Na veel heen en weer gepraat wordt besloten de heer Keuller te vragen om eens over te komen, om het een en ander eens goed door te praten, zodat ze tot een afspraak kunnen komen.

In de vergadering van 5 oktober, wordt de brief die de heer Keuller aan de gemeente geschreven heeft besproken.

Ofschoon in de vorige vergadering een persoonlijk onderhoud aangevraagd was, heeft hij met een brief gereageerd.

Hij schrijft o.a. "Het is hoogst bezwaarlijk om van te voren de kosten der boringen te bepalen, daar het niet de vraag is, om in den krtstst mogelijken tijd een aantal buizen of putten naar beneden te

drijven, maar het er vooral op aankomt, dit onderzoek met de grootste nauwkeurigheid te doen".

Als men deze notulen goed doorleest, is men toch wel verbaasd dat er maar 130 abonnementen zijn, en dat in een tijd dat de drinkwaterleiding zo'n opgang maakt.

Industrieel gebruik is er maar zeer weinig, en toch zegt de voorzitter: "Dat de antwoorden die binnen gekomen zijn, zeer gunstig liggen tegenover die van Venlo".

Het besluit van deze vergadering is, om na overleg met Keuller voort te werken, om zodra mogelijk, met de boringen te kunnen beginnen.

Mocht er goed drinkwater gevonden worden, dan is het de som van 1500 gulden best waard en zal elke concessionaris die kosten willen overnemen.

wordt vervolgd

door Br. P. v.d. Ven.

Zorgen van het kerkbestuur in 1748.

Onderhoud van de kerk is een grote zorg voor kerkbesturen. Het kost veel geld, de financiële lasten zijn vaak zwaar. Dit geldt voor nu, maar zeker ook voor vroeger tijden. Het onderhoud strekt zich uit tot alle onderdelen van de kerk en het daarbij behorende kerkhof en de pastorie. Het kerkbestuur kijkt in zijn vergaderingen van de torenspits tot de grafkelder, van het hoogaltaar tot het oksaal.

Een voorbeeld van de alledaagse zorgen, waarmee kerkmeesters zich onledig hielden, trof ik aan in het resolutiënboek van de kerkprovisoren van Helmond (Adm. archief Helmond inv.nr. 1202).

De vergadering van 20 augustus 1748 was geheel gewijd aan huishoudelijke zaken met betrekking tot kerk en kerkhof. Ik zet ze hier eens op een rijtje; men krijgt dan een momentopname van zaken die de kerkmeesters bezig hielden en men kan eens proeven hoe naar oplossingen werd gezocht en hoe deze gevonden werden.

In de eerste plaats wordt er gesproken over de zg. "Magistraets- en Kerkenraetsboeken".

Zij zien er niet meer zo netjes uit en aanschaf van nieuwe boeken is noodzakelijk.

Een nieuwe "foliant bijbel" is bestemd voor de predikant. Tevens krijgt hij de beschikking over een "quartijs testamentsboek". De schoolmeester krijgt een nieuw "Nieuwe Testament", kwartoformaat.

De ouderlingen en de diakenen krijgen eveneens Nieuwe Testamenten, kwartoformaat: voor ieder college twee exemplaren. Op de rug van al deze boeken moet "Kerkenraad" gedrukt worden.

Dit ter onderscheiding van de boeken, die gekenmerkt moeten worden met "Magistraet van Helmont". Dit zijn nl. de Nieuwe Testamenten, waarvan er vier bestemd zijn voor de bank waarin de schepenen zitten, en vier voor de bank waarin de vrouwen van de schepenen zitten.

Ook de echtgenoten van de predikant en van de schoolmeester

krijgen een Nieuwe Testament.

Wel wordt opgemerkt, dat wanneer nu zou blijken dat het prijsverschil tussen de Nieuwe Testamenten en de bijbels in kwarto-formaat niet erg groot is, dan in plaats van de Nieuwe Testamenten de bijbels mogen worden aangeschaft.

Dit agendapunt wordt afgesloten met de bemerking, dat wanneer de oude boeken hersteld kunnen worden daarvoor geen nieuwe behoeven te worden aangeschaft.

In de consistoriekamer staan twee kasten.

Ook deze zijn aan herstel toe.

Op de kasten zullen sloten worden gemaakt.

De koster krijgt het beheer over de sleutels.

Hij moet er immers voor zorgen, dat de "Magistraets- en Kerkenraetsboeken" tijdig voor de godsdienstoeffeningen op hun plaats liggen, zoals hij ook weer voor de opberging ervan verantwoordelijk was.

De koster wordt opgedragen in de maanden januari, mei en september de preekstoel, alle kerkbanken en -stoelen en de kerkvloer "schoon, aff en uyt te stoffen". De zitkussens, bestemd voor het gemeente en kerkbestuur, dient hij uit te kloppen en af te borstelen. Tenslotte zal hij in de kerkbanken en preekstoel schoon zand strooien.

Voor al deze werkzaamheden zal de koster jaarlijks 15 guldens ontvangen, waarvan hij wel zelf de benodigde "besems, varkens en het sant" moet bekostigen.

Eenmaal inde twee jaren moet het koperwerk in de kerk worden schoongemaakt.

Dit betreft de drie hangende (licht)kronen en de leenaars van de predikant en de schoolmeester.

De koster, Willem van Ommeren, heeft dit werk aangenomen voor vijf gulden.

Van de twintig zitkussens, die van boven met groen en wit trijp bekleed zijn, zijn er elf stuk.

De koster moet ervoor zorg dragen, dat deze'op het

spoedigste" worden hersteld en gevuld.

Als beloning ontvangt hij 2 gulden. In de schepenbank behoren er vijf kussens te liggen, in de bank van de schepenvrouwen zes, in de ouderlingenbank drie, in de bank van de diakenen drie, in de bank van de predikantsvrouw twee en in de bank van de echtgenote van de schoolmeester één. In dit verband is het interessant om in hetzelfde resolutiënboek, maar dan 41 jaar vroeger nl. op 15 juli 1707, te lezen, dat er naast twee koperen lessenaars, een zandloper en een koperen kastje ook twintig zitkussens zijn gemaakt. Wanneer het hier dezelfde kussens betreft, kan men zeker spreken van zuinig beheer.

Presentiegelden voor het bezoeken van vergaderingen was kennelijk een kwestieus punt.

Was oorspronkelijk de vergoeding voor de ouderlingen voor het bezoeken van de classicale vergaderingen op 4 gulden gesteld, vanwege bezuinigingen was het bedrag sinds enkele jaren terug gebracht tot 2 gulden.

Dit wordt toch wel als een te gering bedrag ervaren.

Daarom wordt besloten het presentiegeld weer als voorheen te stellen op 4 gulden.

Door Dirk Geenen wordt ter vergadering gebracht, dat zijn zoon "orgelblazer" is geweest en uit dien hoofde nog recht heeft op 7 gulden en 10 stuivers.

De kerkmeester Francis van Hoek wordt opgedragen het bedrag aan Geenen uit te betalen.

De vloer van de kerk is hoognodig aan reparatie toe, daar deze "bijna in 't geheel neer gesonken is".

Francis van Hoek krijgt de opdracht de kerkvloer zo speedig mogelijk op de juiste hoogte te laten brengen en deze naar behoren te laten repareren.

Daartoe moet op het kerkhof zoveel grond worden gegraven als de metselaar nodig heeft.

De kuil, die dan op het kerkhof ontstaat, moet worden opgevuld met het zand "van de hoope dewelke onegaal op den kerkhoff leggen".

De kerk moet ook geheel van boven tot beneden worden uitge-

stoft.

In de kerktoren zit aan de binnekant een open vak, dat geheel met een halfsteens muurtje moet worden dichtgemetseld en daarna met kalk bestreken. de buitendeuren van de kerk moeten zo worden gerepareerd, dat deze weer goed sluiten.

De kerkmeester Francis van Hoek wordt opgedragen aan koster Willem van Ommeren 5 gulden en 10 stuivers te betalen "wegens het schoonmaken van het kerkekoor, tersaake daarin gelegen heeft de haver voor de Engelse troupes".

De Engelse troepen waren, vanwege de Ooste nrijkse Successieoorlog, die van 1740 tot 1748 duurde, en met de vrede van Aken werd afgesloten, alhier gelegen. Bovendien moet hij ervoor zorgen, dat uit de kerk al het hout en de andere materialen, die van de bouwmeester zijn, worden verwijderd.

Voortaan mag alleen nog houtwerk, leien en andere materialen, die nodig zijn voor het onderhoud van de kerk, daarin worden opgeslagen.

De vergadering wordt gesloten met een bepaling, dat de mesthopen, die op het kerkhof liggen, moeten worden opgeruimd en dat een boete van 3 gulden zal worden opgelegd, aan diegenen, die nog mesthopen op het kerkhof maken.

Dit is het, wat in de vergadering van de kerkprovisoren van 20 augustus 1748 werd besproken en besloten, Hopelijk is een stukje van het alledaagse Helmond anno 1748 voor U gaan leven.

R. Jacobs.

FINANCIËEL OVERZICHT 1976

=====			
Saldo Kas	F. 101,17	Brabants Heem	Fl. 120.--
B.	- 364,70	Kosten Jaarverg.-	230.30
G.	- 340,65	Honoraria sprekers	500.--
	Fl. 806.52	Zaalhuur	- 240.--
Contributie's	- 2350.--	Onk. boekje	- 290.25
Subsidie Gemeente	- 500.--	Porto kosten	- 399,76
Rente Amro Bank	- 4.97	Div.kosten	- 260.71
Rente Giro	- 17.01	Adm.kosten	- 95.45
		Repr. kosten	- 181.80
		Abonnementen	- 67.--
		Kerstkaarten	- 65.--
		Kosten 800 jaar stad	- 51,21
		Saldo K.	108.31
		B.	470,71
		G.	598.--
			- 1177.02

	Fl. 3678,50		Fl. 3678,50
	=====		=====

